

Romská religiozita – Úkol č. 2 – komentář

Na základě četby formulujte vlastní názor (max. 2000 znaků) na otázku etnicky podmíněného postoje Romů k náboženství.

Romská religiozita. Drobný název širokého fenoménu. Shrnout její obsah v krátkosti je nemožné, jelikož se proměňovala jednak na tom kterém území, jednak v průběhu času.

Možná poněkud odvážně si dovolím tvrdit, že k ustanovení si vlastního názoru na tento problém mám málo informací. Ano, přečetl jsem zadanou literaturu, nicméně podobně jako u předchozího komentáře o jednotnosti etnického původu Romů, ani nyní si nejsem vlastně ničím jist. Část badatelů staví na indickém původu a pokusech o nalezení prvků buddhismu, část se zase upírá k tezi, že Romové přebírají majoritní náboženství území, kde se zrovna pohybují.

To druhé je do určité míry nepochybně pravdou, kulturní difuze je v případě kočující skupiny lidí nezpochybnitelná. Zákon akce a reakce platí i v kultuře a mezilidských vztazích. Jednu z hlavních myšlenek bych spatřoval například v článku A. Ferka o tradičním pohřbu. Stejná rodina, stejný základ, ale v drobnostech se lišící. Na první pohled drobnosti, naopak pro členy komunity mnohdy podstatné prvky. Podobně bych to spatřoval i ve vědeckém přístupu.

I když možná ovlivněn postmodernistickým postojem odporu ke škatulkám, zrovna v případě romské religiozity mi přijde naprosto nesmyslné snažit se jakkoliv rozčlenit a definitivně určit „druh“ romské religiozity.

Jeden z mála prvků romské religiozity, kterým jsem si po přečtení jistý, je, že Romové jsou, nebo alespoň do nedávna byli, velmi religiózně aktivním etnikem. Čím je to dáno si netroufám tvrdit, velmi pravděpodobné však je, že právě silná aktivní religiozita byla jedním z tmelících prvků kočovné kultury, kterým jim pomáhal udržet si vlastní identitu.

Toto vlastně známe i z etnologických záznamů z českého a moravského venkova 19. a raného 20. století, kde podobné zvyky (vartování u mrtvých, zádušní hostiny, prvky „lidových pověr“) pomáhaly udržet integritu skupiny.

Ve výsledku tedy ani tak nejde o to, že Romové jsou jiné etnikum, ale o to, že jsou kočovné etnikum, vyskytující se v minoritních skupinkách s potřebnou či donucenou snahou o odlišení se od majoritní skupiny, v rámci zachování vlastní kultury.

Velmi pěkně a citlivě napsaný text. Ještě bych dodala, že je nutné si uvědomit, že texty, které jste četli, se týkaly zkušenosti Romů na Slovensku a v České republice ve 20. století. Jde tedy

o specifickou dobu a specifický geografický prostor, v rámci něhož můžeme sledovat také vnitřní různorodost některých postojů. Paralelně můžeme pak přenášet takovou vnitřní různorodost do všech dalších romských společenství a ptát se, do jaké míry se objevuje nebo naopak není v nich přítomna a co tuto míru vnitřní heterogenity způsobuje? Religiozita Romů je jedním z prostředků jak lze tuto vnitřní dynamiku skupin a také dynamiku vztahů Romů s okolím sledovat.

Zdroje:

Nečas, Ctibor, Romové na Moravě a ve Slezsku (1740-1945), Brno: Matice Moravská 2005, 225-227.

Daniel, Bartoloměj, Vzpomínka na Vánoce, in: Manuš, Erika (ed.), Jdeme dlouhou cestou, Praha: Arbor Vitae 1998, 213-214.

Lacková, Elena, Narodila jsem pod šťastnou hvězdou, Praha: Triáda 2010, 62-66, 72-76.

Ferko, Antonín, Tradiční pohřeb?, in: Jakoubek, Budilová (ed.), Romové a Cikáni: neznámí i známí, Leda 2009, 151-155.

Mann, B. Arne, Duchovní kultura Rómov, in: Hudáková, Andrea – Vojtíšek, Zdeněk, (ed.), Dingir 1/2004, 10-13.